

Česká školní inspekce

Jihomoravský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Mateřská škola Pavlov

23. dubna 10, 692 01 Pavlov

Identifikátor školy: 600 111 822

Termín konání inspekce: 30. – 31. květen 2005

Čj.:	12-1171/05-11087
Signatura:	kl4ay110

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Dvoutřídní mateřská škola s kapacitou 45 dětí (dále též MŠ) je od roku 2003 příspěvkovou organizací. Sdružuje školní jídelnu (kapacita 100 jídel) se dvěma kuchyněmi. Zřídila ji obec Pavlov (Na návsi 88, 692 01 Pavlov), která v roce 1993 sloučila dvě jednotřídní mateřské školy pod jedno ředitelství. Odloučené pracoviště se nachází v Horních Věstonicích 135, 691 29 Horní Věstonice. Obě MŠ s třiceti osmi dětmi ve dvou věkově smíšených třídách jsou od sebe vzdáleny 6 km a navštěvují je i děti z obcí Milovice a Dolní Věstonice.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Zjištění a zhodnocení:

- personálních a materiálně-technických podmínek vzdělávací činnosti vzhledem k realizovanému vzdělávacímu programu v mateřské škole ve školním roce 2004/2005
- průběhu a výsledků vzdělávací činnosti v mateřské škole

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

V MŠ pracují na plný úvazek tři kvalifikované pedagogické pracovnice, včetně ředitelky. Doplnuje je jedna učitelka bez kvalifikace s úvazkem 0,15 (6 hodin týdně), která v kmenové MŠ působí především jako kuchařka a školnice. Ředitelka a jedna z učitelek střídavě zajišťují provoz na obou dopravně obtížně dostupných pracovištích. Jejich pracovní doba je tak využita sice efektivně, ale to, že se u dětí v každé třídě střídají týdně tři učitelky nevyhovuje optimálnímu pedagogickému působení. Do jisté míry je tím omezována i plynulost a návaznost vzdělávací činnosti. Úvazky ovšem jiné organizační řešení neumožňují.

Uspořádání činností a provoz školy upravuje několik přehledně sestavených řádů, které se týkají zaměstnanců, rodičů i dětí. Přestože nejsou plně aktualizované, dávají spolu s pracovními náplněmi jednotlivým pracovníkům dobrý přehled o jejich úkolech a zodpovědnosti. Vzhledem k obtížnostem při zajištění provozu dvou vzdálených pracovišť spočívají veškeré řídicí činnosti na ředitelce. Jen některé administrativní úkony týkající se MŠ Horní Věstonice provádí učitelka, která zde pracuje stabilně. Ztížené podmínky se promítají také do informačního systému, který není zaveden, což se projevuje nejasnostmi mezi zaměstnanci i v průběhu běžného provozu. K předávání podstatných informací svolává ředitelka podle potřeby pedagogické rady. Na nich však řeší především záležitosti organizačního a provozního rázu na úkor výchovně-vzdělávacích problémů.

Pedagogické vedení, včetně řízení nekvalifikované učitelky, je převážně operativní a neformální. Cíle, které si ředitelka pro metodickou, hospitační a kontrolní činnost naplánovala jsou sice vhodně stanoveny z hlediska obecně pedagogických požadavků, ale nezohledňují potřeby jednotlivých učitelek. Četnost hospitací je malá a závěry z nich ne příliš účinné, neboť chybí následné kontroly. Ředitelka více než na vlastní odborně-metodické vedení spoléhá na další vzdělávání učitelek. I přes obtíže spojené se zajištěním provozu MŠ jej podporuje a umožňuje. Sama vyhledává akce zaměřené především na oblast řízení. U učitelek vychází vstřícněji jejich zájmům, než potřebě vzdělávacího programu školy. Hodnocení práce zaměstnanců je realistické, ale ke kvalitativnímu posunu pedagogické činnosti přispívá málo.

Personální podmínky vzdělávání byly s ohledem na ztížené podmínky školy hodnoceny celkově jako dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Obě budovy mateřské školy se nacházejí v bezprostřední blízkosti krásné chráněné oblasti Pálavských vrchů, u rozlehlé vodní nádrže. Děti v Horních Věstonicích mají k dispozici celou patrovou budovu po bývalé základní škole, pouze jednu místnost využívá místní veřejná knihovna. V Pavlově zůstala jedna třída v původní účelově vystavěné přízemní budově. Prostory tříd, heren a ložnic v obou školách jsou velké, v jedné je i jídelna.

U školy v Horních Věstonicích je při vstupu do budovy malá školní zahrada, nepříliš vhodně vybavená kovovými prolézačkami, jedním pískovištěm a zahradním domkem. V přízemí budovy je šatna pro děti, jídelna a školní kuchyně, v patře pak ostatní místnosti. Všechny jsou světlé a udržované v čistotě. Pouze umístění dětských umýváren a záchodků, kde chybí přepážky k ochraně intimity, ztěžuje dohled nad dětmi, neboť jsou přístupné jen přes chodbu. Budova v Pavlově je přímo spojena s prostornou zahradou, vybavenou množstvím kovových, poněkud zastaralých prolézaček, houpaček a nově opraveným pískovištěm. Sociální zařízení je zde opatřeno přepážkami.

Sedací nábytek na obou pracovištích není svými rozměry přizpůsobený odlišné výšce dětí. Vybavení hračkami a pomůckami je běžné, zčásti již zastaralé a opotřebované, vzhledem k počtu dětí postačující. Jeho umístění v uzavřených skříních mimo dohled jen málo podněcuje ke spontánnímu využití. Sportovního nářadí se nedostává. Zásoba výtvarných potřeb a pracovních materiálů je doplňována, stejně tak dětské knihy. Učitelská knihovna obou pracovišť obsahuje velmi málo moderních odborných titulů.

Pro opravy a údržbu budovy má ředitelka vypracovaný *Plán odstraňování závad*, jehož plnění realizuje ve spolupráci se zřizovatelem.

Materiálně-technické podmínky mateřské školy jsou průměrné.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací program

MŠ si pro školní rok 2004/2005 vypracovala *Školní vzdělávací program „Náš svět“* (dále též ŠVP), který vychází z *Rámcového programu pro předškolní vzdělávání*, uveřejněném v roce 2001 (č.j. 14132/01-22). Představuje v něm hlavní zaměření školy na estetickou výchovu a na pěstování vztahu k přírodě. Uvádí též stručný popis podmínek vzdělávání, který spočívá v pouhém výčtu toho, co pozitivního škola dělá a neupozorňuje na to, co by se v nich mělo zlepšit. Vzdělávací obsah člení podle měsíců do deseti témat s vybranými specifickými cíli vzdělávání. S kompetencemi škola nepracuje. Třídní program má podobu týdenních bloků, ale integrované celky nevytváří. Obsahuje jen činnosti a na ŠVP nenavazuje. Z jeho zpracování je zřejmé, že systém plánování není ujasněn. Konkrétní cíle si volí učitelky náhodně.

Povinnou dokumentaci i dokumentaci o průběhu vzdělávání vede škola průkazným způsobem.

Součástí ŠVP jsou stručná pravidla evaluace, ale bez kritérií. Hodnocení je pak prováděno nesystematicky a povrchně. Spočívá jen v popisu realizovaných činností, analýza výsledků chybí. Kontrola naplňování ŠVP probíhá spontánně, při každodenní práci s dětmi a pololetně v rámci hodnocení vzdělávací činnosti. Analýza, která předcházela tvorbě vzdělávacího programu sice konkretizuje klady a zápory, ale jejich využití pro další plánování není zřejmé.

Průběh vzdělávacích činností je pro obě pracoviště stanoven *Organizací dne v MŠ* obecně a jednotně. Časové intervaly v dokumentu neodpovídaly někdy rozdílným podmínkám a následně ani skutečnému chodu. Nebyly dostatečně promyšleny ani vzhledem k uspokojování potřeb

dětí. Ty, které přišly ráno do MŠ později neměly možnost si dost vyhrát. Také převážně hromadná realizace řízených činností přesto, že nižší docházka dětí nabízí individuální postupy, nezajišťuje jednotlivým dětem optimální podmínky pro osobnostní rozvoj. Doba jídel během dne, pitný režim i potřeba individuálního spánku byly zajištěny. V jednom případě byla při pobytu venku nevhodně realizována činnost, která odporovala zdraví dětí, neboť probíhala v extrémně vysokých teplotách.

K informovanosti rodičů využívá škola pouze vývěsní tabule, na nichž zveřejňuje základní dokumenty a na nástěnkách výtvarné práce dětí. Schůzky pro nové rodiče nejsou zavedeny a učitelky informují zástupce dětí spíše náhodně při osobním kontaktu. Většina závažnějších informací je rodičům předávána u příležitosti slavností a besídek v průběhu roku.

Průběh a výsledky vzdělávání

Spontánní činnosti

Učitelky při plánování zaměřovaly cíle spontánních a řízených aktivit. V některých případech to vedlo až k omezení dětských her, kdy byly veškeré činnosti byly prováděny řízeným způsobem. Příprava ve smyslu promyšlenosti vzdělávacích záměrů a podnětů pro individuální rozvoj dětí nebyla dostatečně promyšlená. Hry byly organizovány odděleně od řízených aktivit a většina učitelek je cíleně téměř neovlivňovala. Jinak ale převažoval přístup, při kterém si děti vybíraly činnosti podle svých zájmů. Umožňoval jim realizovat se, uplatnit ve hře svoje zkušenosti a potřeby. Svobodný přístup k hračkám i činnostem podporoval dětskou aktivitu, manipulování i experimentování. Děti toho využívaly, hrály si volně, s emočním zaujetím a vzájemně se inspirovaly. Při vyčerpání vlastních nápadů a námětů, vyhledávaly poněkud bezcílně další činnosti, aniž by jim učitelky pomáhaly hry dále rozvíjet a obohacovat. Spontánní aktivity se tak často stávaly stereotypními. Zažitý model střídání činností ve stanoveném čase pak způsoboval, že si děti hrály relativně krátkou dobu a neměly možnost ukončit hru ve svém vlastním tempu. Učitelky málo využívaly příležitostí, které se nabízely k rozvíjení spontánního učení při náhodně vznikajících situacích, nebo pro práci chybou. Přejít k plánovaným řízeným činnostem probíhal hromadně organizovanou přípravou na svačinu na jednom pracovišti a po skončení postupného jídla na pracovišti druhém. Pro přirozený rozvoj samostatnosti tak děti neměly dostatek podnětů. Hromadným pokynům učitelek se většinou ochotně podřizovaly a bylo zjevné, že jsou na tento způsob vedení vzdělávacích činností zvyklé. Vztahy mezi dětmi byly nevyvážené. Objevily se jak projevy spolupráce, tak i netolerance a někdy až agrese. Emoční atmosféra dosti kolísala. Učitelky však reagovaly s nadhledem a jejich věcný přístup navozoval důvěru a zklidnění. Děti až na výjimky uznávaly jich přirozenou autoritu.

Využití přírodního prostředí pro hry dětí dávalo řadu přirozených podnětů k rozvoji spontánních činností a děti toho využívaly. Uplatňovaly v něm svoji fantazii a představivost, i když přístup učitelek měl spíše didaktizující, než podporující podobu. Hodnocení bylo převážně pozitivní, ale zobecňující, takže neposkytovalo zpětnou vazbu příliš účinně. Učitelka se snažila vzniklé situace ovlivňovat, většinou však pouze povrchní hromadnou motivací, ojediněle i nepatřičným záporným hodnocením spontánních dětských projevů.

Průběh spontánních činností byl hodnocen jako dobrý.

Řízené činnosti

Plánování řízených činností bylo zaměřeno na výchovné složky a tomu odpovídaly i stanovené úkoly. Nízké počty dětí ve třídách při tom umožňovaly diferencovat pedagogické cíle s ohledem na potřeby jednotlivců a vhodně je orientovat na osobnostní rozvoj. Použité metody byly málo pestré a jen u některých dětí vzbuzovaly emoce a aktivitu. K získávání poznatků vedly převážně didaktizujícím a verbálním způsobem. Byly zaměřeny především na výsledky a ne prožitky. Řízené činnosti byly organizovány hromadně, takže nedovolovaly dostatečně rozvíjet nejen individuální, ale ani vývojové předpoklady dětí. Na starší byly kladeny nízké nároky. Ti, kteří splnili úkoly dříve museli čekat na ostatní. Tím vznikaly nežádoucí prostoje, které vedly k pasivitě a někdy až k negativním projevům v chování a komunikaci. Učitelky, byť mechanicky střídaly činnosti, zařazovaly i pohyb a nenutily děti k účasti, takže nedocházelo k jejich přetěžování. Neměly však připravené otázky, které by vzbuzovaly dětskou zvědavost a provokovaly k přemyšlení. Přesto k dětem přistupovaly s pochopením a nechávaly jim čas k řečovým projevům. Děti ale nedodržovaly pravidla komunikace, neposlouchaly se a skákaly si do řeči.

Do plánovaných a zacílených činností byly děti zapojovány pouze vnější motivací, i když vlídným a partnerským přístupem, ovšem bez dostatečných emocí. Neměly možnost získávat poznatky vlastní zkušeností a z nejbližšího okolí tak, jak k tomu probírané téma vybízelo. Učitelky hodnotily děti pozitivně, ale všeobecně, takže jim neumožňovaly zažít úspěch na základě konkrétního úsilí a reálných výsledků. Ve třídě udržovaly harmonicky laděnou atmosféru. V komplikovanějších situacích však projevovaly nejistotu, vycházející z povrchnějších znalostí svěřených jedinců a z toho, že podcenily potřebu pedagogické diagnostiky.

Průběh řízených činností měl vyhovující úroveň.

Průběhové výsledky vzdělávání

Úroveň pohybových dovedností v oblasti hrubé motoriky odpovídala věku dětí. Pohyb byl rozvíjen především při spontánních činnostech. I když učitelky zařazovaly cvičení řízeně, nevěnovaly mu cílevědomou péči a jeho efektivita nebyla příliš vysoká. Při kresbě a rozvíjení grafomotoriky nesledovaly správné držení tužky, řada dětí ji uchopovala špatně. Sebeobslužné dovednosti, zejména při oblékání a přípravě stolování zvládala většina dětí velmi dobře, včetně správného zacházení se lžící a s příborem. Zato hygienické návyky neměly náležitou úroveň, děti je často odbývaly, nebo je neměly zažité. Zdvořilost projevovaly jen v některých situacích, přestože byly ke společensky přijatelnému chování vedeny. Komunikovaly živě, hodně spolu hovořily, ale málokdy dokázaly vyčkat až druhý domluví. Vztahy mezi dětmi pozitivně ovlivňoval nižší počet dětí ve třídě, negativně působila emoční nevyrovnanost některých jedinců s nižší schopností sebeovládání, takže docházelo k častým neshodám a konfliktům. Děti se chovaly autonomně, neuměly však příliš spolupracovat a přijímat odpovídající sociální role. Při hrách dokázaly uplatnit značnou dávku fantazie a představivosti, zejména při konstruktivních činnostech. Rozvoji myšlenkových operací a poznatků však škola nevěnovala odpovídající péči, zejména nejstarší děti nebyly dostatečně zatěžovány. Poznatky o přírodě a okolních jevech měly vzhledem k lokalitě a zaměřenosti školy méně rozvinuté. Úroveň dětských prací a výtvarů byla dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání byly celkově hodnoceny jako průměrné.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Rozhodnutí, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení s účinností od 1. září 2003, ze dne 15. dubna 2003*
2. *Zřizovací listina příspěvkové organizace obce ze dne 17. října 2002, vydaná Obcí Pavlov*
3. *Přehled výchovné práce MŠ Pavlov a MŠ Horní Věstonice ve školním roce 2004/2005*
4. *Přehledy docházky MŠ Pavlov a MŠ Horní Věstonice ve školním roce 2004/2005*
5. *Seznam dětí MŠ Pavlov, Horní Věstonice ve školním roce 2004/2005*
6. *Školní vzdělávací program „Náš svět“, školní rok 2004/2004*
7. *Třídní vzdělávací program pro MŠ Pavlov pro školní rok 2004/2005*
8. *Měsíční plány ve školním roce 2004/2005*
9. *Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 2003/2004 ze dne 13. září 2004*
10. *Vnitřní řád školy s platností od 1. ledna 2003*
11. *Školní řád s platností od 1. ledna 2003*
12. *Osobní spisy všech pedagogických pracovníků ve školním roce 2004/2005*
13. *Pracovní doba všech zaměstnanců ve školním roce 2004/2005 (bez data)*
14. *Evidenční list pro dítě v mateřské škole pro školní rok 2004/2005 (38 kusů)*
15. *Rozhodnutí o přijetí do mateřské školy pro školní rok 2004/2005 (38 kusů)*
16. *Výkaz o mateřské škole podle stavu k 30. 9. 2004 Škol (MŠTM) V 1-01 ze dne 25. října 2004*
17. *Vnitřní organizační řád pro pedagogické pracovníky školy (bez data)*
18. *Vnitřní organizační řád pro provozní pracovníky školy (bez data)*
19. *Provozní řád mateřské školy s účinností od 1. září 2004*
20. *Organizační řád mateřské školy ze dne 1. října 2004*
21. *Pracovní řád pro zaměstnance MŠ Pavlov (bez data)*
22. *Organizace dne v MŠ (bez data)*
23. *Organizační schéma Mateřské školy a školní jídelny Pavlov, okres Břeclav (bez data)*
24. *Zápisy z pedagogických rad ve školním roce 2004/2005*
25. *Další vzdělávání pedagogických pracovníků na rok 2004/5 (bez data)*
26. *Směrnice ředitele školy k DVPP s účinností od 1. ledna 2005*
27. *Vnitřní platový předpis z 1. ledna 2003*
28. *Hospitační záznamy za školní rok 2004/2005 (8 kusů)*
29. *Hodnocení za 1. pololetí školní rok 2004 – 2005 (bez data)*
30. *Kniha úrazů a poranění - pracoviště Pavlov, Horní Věstonice*
31. *Plán hospitační, metodické a kontrolní činnosti ředitelky*
32. *Plán odstraňování závad v budově školy na školní rok 2004/2005*
33. *Inspekční zpráva č.j 124 193/2000-11026 ze dne 18. května 2000*
34. *Dotazníky pro rodiče – mateřské školy (19 kusů)*
35. *Podkladová inspekční dokumentace – mateřské školy ze dne 17. května 2005*
36. *Dotazník pro ředitele před inspekcí*

ZÁVĚR

Personální podmínky vzdělávání byly pozitivně hodnoceny z hlediska organizování, realizovaného za ztížených podmínek při zajišťování provozu, neboť se ve skutečnosti jedná o řízení dvou MŠ v různých obcích, navíc obtížně dopravně dostupných a s malým počtem zaměstnanců. Negativně bylo hodnoceno odborné a metodické vedení učitelů, jejichž setrávání u rutinních způsobů práce, nereflektujících současné pedagogické přístupy, se promítlo i do nižší kvality řízených činností.

Pozitiva zjištěná v materiálně-technických podmínkách se týkala především prostoru tříd i dalších místností, ve kterých tráví děti většinu dne. Nedostatky spočívaly v nedostatečném vybavení pro tělovýchovné a sportovní aktivity, nevhodných rozměrech nábytku jak vzhledem k výškové rozdílnosti dětí, tak k potřebné podnětnosti prostředí. Málo doplňována je studijní literatura v učitelské knihovně.

Vzdělávací činnosti jsou dosud založeny na tradičních metodách a organizaci práce, takže nedochází k žádoucímu propojování a integraci prováděných činností. I když byly řízené činnosti hodnoceny hůře než spontánní, výsledné posouzení průběhu a výsledků vzdělávání ovlivnily především spontánní aktivity, jako stěžejní činnosti předškolního období. V nich zjištěná pozitiva – radost ze hry, projevy přirozeného a spokojeného chování dětí, převážila nad negativy. Ta se projevila zejména v organizaci řízených činností bez jejich přirozeného zapojování do ostatních aktivit, v pasivitě dětí, nedostatečné motivaci a individualizaci jejich učení i přes optimální podmínky, dané malým počtem dětí.

Od poslední inspekce, provedené v roce 2000, nedošlo v celkovém hodnocení vzdělávací činnosti a jejích podmínek k žádnému posunu. Změny byly zaznamenány pouze v některých dílčích zjištěních. Zlepšení nastalo v materiálně technických podmínkách, které se z podprůměrného hodnocení posunuly na dobrou úroveň. Zhoršení bylo zjištěno v kvalitě řízených činností.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobrý (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Eliška Vencálková	...Eliška Vencálková, v. r.....
Člen týmu	Mgr. Ivana Běťáková	..Mgr. Ivana Běťáková, v. r....
Člen týmu	Ing. Hana Šarounová	..Ing. Hana Šarounová, v. r...

V Brně dne 9. června 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona) může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce - Jihomoravský inspektorát, Křížová 22, 603 00 Brno. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: ..10. června 2005.....

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Poňuchálková Jitka

..Jitka Poňuchálková, v. r.....

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel	2005-07-12	12-1008/05/178-986
KÚJK	2005-07-12	12-1008/05/178-986

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.